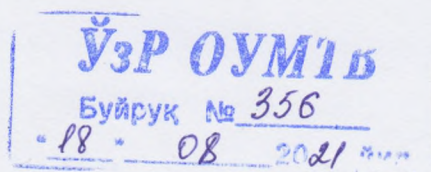

**O‘zbekiston Respublikasi
Oliy va o‘rta maxsus ta‘lim vazirligi**

**60812200 – O‘simlikshunoslik (yaylov cho‘l o‘simlikshunosligi)
bakalavriat ta‘lim yo‘nalishining malaka talablari**

Toshkent

ISHLAB CHIQLIGAN VA KIRITILGAN:

- Samarqand veterinariya medisinasi instituti.

TASDIQLANGAN VA AMALGA KIRITILGAN:

O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta‘lim vazirligi huzuridagi Oliy va o‘rta maxsus, professional ta‘lim yo‘nalishlari bo‘yicha o‘quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi kengashning 2021 yil «17» 08 dagi 3 - sonli yig‘ilishida ma‘qullangan.

O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta‘lim vazirligining 2021 yil «18» 08 dagi 356-sonli buyrug‘i bilan tasdiqlangan.

JORIY ETILGAN:

O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta‘lim vazirligi.

Mazkur malaka talabi “Oliy ta‘limning Davlat ta‘lim standarti. Asosiy qoidalar”, “Oliy ta‘lim yo‘nalishlari va mutaxassisliklari klassifikatori”, O‘zbekiston Respublikasi Milliy malaka ramkasiga muvofiq ishlab chiqilgan va rasmiy me‘yoriy-uslubiy hujjat hisoblanadi.

O‘zbekiston Respublikasi hududida Malaka talabini rasmiy chop etish huquqi O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta‘lim vazirligiga tegishlidir.

MUNDARIJA

T/r	bet
1. 60812200 – O‘simlikshunoslik (yaylov cho‘l o‘simlikshunosligi) bakalavria ta‘lim yo‘nalishining umumiy tavsifi.....	4
1.1. Qo‘llanish sohasi	4
1.1.1. 60812200 – O‘simlikshunoslik (yaylov cho‘l o‘simlikshunosligi) ta‘lim yo‘nalishi Malaka talabining qo‘llanishi	4
1.1.2. Malaka talablarining asosiy foydalanuvchilari.....	4
1.2. 60812200 – O‘simlikshunoslik (yaylov cho‘l o‘simlikshunosligi) ta‘lim yo‘nalishi bo‘yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining tavsifi.....	4
1.2.1. 60812200 – O‘simlikshunoslik (yaylov cho‘l o‘simlikshunosligi) ta‘lim yo‘nalishi bo‘yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatining sohalari.....	4
1.2.2. 60812200 – O‘simlikshunoslik (yaylov cho‘l o‘simlikshunosligi) ta‘lim yo‘nalishi bo‘yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining obyektlari.....	5
1.2.3. 60812200 – O‘simlikshunoslik (yaylov cho‘l o‘simlikshunosligi) ta‘lim yo‘nalishi bo‘yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining turlari.....	5
1.2.4. 60812200 – O‘simlikshunoslik (yaylov cho‘l o‘simlikshunosligi) ta‘lim yo‘nalishi bo‘yicha bakalavrlar kasbiy vazifalari.....	5
2. 60812200 – O‘simlikshunoslik (yaylov cho‘l o‘simlikshunosligi) ta‘lim yo‘nalishi bo‘yicha bakalavrlarning kasbiy kompetensiyalariga qo‘yiladigan talablar	6
2.1. Umumiy kompetensiyalar.....	6
2.2. Kasbiy kompetensiyalar.....	7
Bibliografik ma‘lumotlar.....	8
Kelishuv varag‘i.....	9

1. 60812200 – O‘simlikshunoslik (yaylov cho‘l o‘simlikshunosligi) bakalavriat ta‘lim yo‘nalishining umumiy tavsifi

60812200 – O‘simlikshunoslik (yaylov cho‘l o‘simlikshunosligi) ta‘lim yo‘nalishi bo‘yicha bakalavrlar tayyorlash kunduzgi va sirtqi ta‘lim shakllarida amalga oshiriladi. O‘qitish kredit-modul tizimi asosida tashkil qilinadi. Kunduzgi ta‘limda bakalavriat dasturining me‘yoriy muddati 4 yil.

Kunduzgi ta‘limda bakalavriat dasturining me‘yoriy muddati 4 yil.

1.1. Qo‘llanish sohasi.

1.1.1. 60812200 – O‘simlikshunoslik (yaylov cho‘l o‘simlikshunosligi) ta‘lim yo‘nalishi Malaka talabining qo‘llanilishi

Malaka talabi 60812200 – O‘simlikshunoslik (yaylov cho‘l o‘simlikshunosligi) ta‘lim yo‘nalishi bo‘yicha bakalavrlar tayyorlovchi barcha oliy ta‘lim tashkilotlari uchun talablar majmuini ifodalaydi.

1.1.2. Malaka talablarining asosiy foydalanuvchilari:

- mazkur ta‘lim yo‘nalishi bo‘yicha malaka talablari, o‘quv reja va o‘quv dasturlarini ishlab chiqish va yangilash, ular asosida o‘quv jarayonini samarali amalga oshirish uchun mas‘ul hamda o‘z vakolat doirasida bitiruvchilarning tayyorgarlik darajasiga javob beradigan oliy ta‘lim tashkilotining boshqaruv xodimlari (rektor, prorektorlar, o‘quv bo‘limi boshlig‘i, dekanlar va kafedra mudirlari) va professor-o‘qituvchilari;

- ta‘lim yo‘nalishining o‘quv rejasi va o‘quv dasturlarini o‘zlashtiruvchi oliy ta‘lim tashkilotining talabarlari;

- bakalavriat bitiruvchilarining tayyorgarlik darajasini baholashni amalga oshiruvchi Davlat attestatsiya komissiyalari;

- ta‘limni boshqarish bo‘yicha vakolatli davlat organlari;

- oliy ta‘lim tashkilotlarini moliyalashtirishni ta‘minlovchi organlar;

- oliy ta‘lim tizimini akkreditatsiya va sifatini nazorat qiluvchi vakolatli davlat organlari;

- kadrlar buyurtmachilari va ish beruvchi tashkilot va korxonalar;

- oliy ta‘lim tashkilotlariga o‘qishga kirayotgan abituriyentlar, ularning ota-onalari va boshqa manfaatdor shakslar.

1.2. 60812200 – O‘simlikshunoslik (yaylov cho‘l o‘simlikshunosligi) ta‘lim yo‘nalishi bo‘yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining tavsifi

1.2.1. 60812200 – O‘simlikshunoslik (yaylov cho‘l o‘simlikshunosligi) ta‘lim yo‘nalishi bo‘yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatining sohalari:

60812200 – O‘simlikshunoslik (yaylov cho‘l o‘simlikshunosligi) – Qishloq xo‘jaligi sohasidagi yo‘nalish bo‘lib, o‘simlikshunoslik sohasida tashkilotlarida mehnat faoliyatini tashkil etish, mehnatni me‘yorlash, oziq-ovqat xavfsizligini ta‘minlashda yaylov va cho‘l o‘simliklarini o‘stirish, ko‘paytirish, urug‘chilik ishlarini tashkil etish, tabiiy yaylovlarni saqlash va smaradorligini oshirish, yaylovlarni fitomeliorasiya ishlarini amalga oshirish, yaylov-cho‘l ekologiyasini yaxshilash, yaylovlarda yuqori va sifatli oziq birlik yetishtirishni ta‘minlaydigan o‘simliklar qoplamini shakllantirish yuzasidan chora-tadbirlar ishlab chiqish va amalga oshirish, me‘yoriy hujjatlarini ishlab chiqish va amaliyotga tadbiiq etish, ozuqa yetishtirishning innovasion texnologiyalar asosida mahsulot ishlab chiqarishni amalga oshirish bilan bog‘liq kompleks masalalar majmuasini qamrab oladi.

1.2.2. 60812200 – O‘simlikshunoslik (yaylov cho‘l o‘simlikshunosligi) ta‘lim yo‘nalishi bo‘yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining obyektlari:

-Respublika qishloq xo‘jaligi ishlab chiqarish jarayonlar, Respublika Veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish davlat qo‘mitasi, qishloq xo‘jaligi viloyat boshqarmalari, tuman qishloq xo‘jalik bo‘limlari, Respublika fermer, dehqon xo‘jaliklari va yer egalari Kengashi, viloyat va tuman bo‘limlari, O‘smlikshunoslik ilmiy-tadqiqot instituti va uning viloyatlardagi filiallari, yem-xashak ekinlarini navlarini sinash uchastkalari, elita va urug‘chilik xo‘jaliklari, chorvachilikka ixtisoslashgan yaylov mintaqasi chorvachilik klasterlari, yaylov-cho‘l o‘simlikshunosligi dorivor o‘simliklari plantasiyalari, o‘rmon xo‘jaligi Respublika va viloyat boshqarmalari, tabiatni muhofaza qilish tashkilotlarining yaylov-cho‘l o‘simliklari bo‘limlari;

- qishloq xo‘jaligi boshqarmalari, yaylov va cho‘l mintaqasi chorvachilik klasterlari, o‘rmon xo‘jaligining dorivor o‘simliklar plantasiyalari bo‘limlari, qorako‘lchilikka ixtisoslashgan klasterlar yaylov va cho‘l o‘simliklari, ilmiy-tadqiqot jarayonlari;

- davlat, aksionerlik va xususiy kompaniyalar (firmalar), ishlab chiqarish birlashmalari, iqtisodiyotning turli soha va tarmoqlarida boshqaruv qarorlarini amalga oshirish jarayonlari.

1.2.3. 60812200 – O‘simlikshunoslik (yaylov cho‘l o‘simlikshunosligi) ta‘lim yo‘nalishi bo‘yicha bakalavrlar kasbiy faoliyatlarining turlari:

- tashkiliy-boshqaruv;
- ishlab chiqarish va xizmat ko‘rsatish;
- axborot-tahliliy faoliyat;
- ilmiy-tadqiqot faoliyati;
- tadbirkorlik.

1.2.4. 60812200 – O‘simlikshunoslik (yaylov cho‘l o‘simlikshunosligi) ta‘lim yo‘nalishi bo‘yicha bakalavrlarning kasbiy vazifalari

60812200 – O‘simlikshunoslik (yaylov cho‘l o‘simlikshunosligi) ta‘lim yo‘nalishi bo‘yicha Milliy malaka ramkasining 6-malaka darajasi hamda bakalavr kasbiy faoliyatlarining sohalari, obyektlari va turlariga muvofiq bakalavriat bitiruvchisi quyidagi kasbiy vazifalarni bajarishga qodir bo‘lishi lozim:

Tashkiliy-boshqaruv hamda ishlab chiqarish va xizmat ko‘rsatish faoliyatida:

- ishlab chiqarishni tashkil etish va boshqarish;
- tashkilot va korxonalar faoliyatini strategik rivojlantirishda zamonaviy bilimlarni qo‘llash orqali boshqarish;
- tashkilot, korxonalar va ularning alohida bo‘linmalari tashkiliy tuzilmasini optimallashtirish, xodimlarning professional tayyorgarlik darajasini oshirib borishni tashkil qilish va boshqarish, mehnat salohiyatidan samarali foydalanishni rejalashtirish, mehnatni rag‘batlantirish tizimini yo‘lga qo‘yish;
- birlamchi ishlab chiqaruvchi bo‘g‘in ishini tashkil qilish va uni boshqarish;
- bajarayotgan faoliyati bo‘yicha ish rejasini tuzish va uni bajarish, nazorat qilish va amalga oshirilgan ishlarning natijalarini baholash;
- kasbga oid muammolar yechimlarini amaliyotga tatbiq etish, ishlab chiqarish jarayonida sifatni boshqarish;
- korxonalar tashkiliy-boshqaruv faoliyatida qabul qilinadigan qarorlarni ijtimoiy-iqtisodiy samaradorlik mezonlari asosida ishlab chiqishda hamda qarorlarni muqobil variantini tanlab olishni asoslashda ishtirok etish;
- zamonaviy axborot texnologiyalardan boshqaruvda foydalanish, ishlab chiqarish jarayonlari monitoringi va sifatini baholash usullari va mexanizmlarini ishlab chiqish;
- atrof-muhitni muhofaza qilish va mehnat xavfsizligi talablariga mos kelishi borasida ishlab chiqarish jarayonlarini nazorat qilish;

- ishlab chiqarish jarayonlari va resurslaridan foydalanishni rejalashtirish, favqulodda sodir bo'lishi mumkin bo'lgan xavf-xatarlarni tahlil qilish;

- ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish korxonalariga investisiyalarni jalb qilish mexanizmlarini qo'llash, investision loyihalarni ishlab chiqish va boshqarish.

Axborot-tahliliy faoliyatida:

- boshqaruv qarorlarini qabul qilish uchun tashkilotning tashqi va ichki muhiti omillari to'g'risidagi ma'lumotlarni to'plash, qayta ishlash va tahlil qilish;

- qaror qabul qilish, faoliyatni rejalashtirish va boshqarish uchun ma'lumot to'plash, tashkilotning ichki axborot tizimini yaratish va uning ishlashini boshqarish;

- tashkilotning ichki hujjat aylanishi tizimini ishlab chiqish va boshqarish, tashkilotlar faoliyatining turli ko'rsatkichlari bo'yicha ma'lumotlar bazasini yuritish;

- loyihalar samaradorligini baholash;

- axborot-tahlil faoliyati natijalari bo'yicha hisobot tayyorlash;

- boshqaruv qarorlarining samaradorligini baholash.

Ilmiy-tadqiqot faoliyatida:

- ilmiy-tadqiqot institutlari va ilmiy markazlarda ta'lim yo'nalishlaridagi fanlar va ularni o'qitish metodikasiga oid mavzularda tadqiqot olib borish;

- tarmoqlar va sohalarni zamonaviy boshqarish usullari bo'yicha ilmiy tadqiqot ishlarini amalga oshirishga qatnashish;

- xo'jalik yurituvchi subyektlarni zamonaviy boshqarish tizimini ta'minlashga bag'ishlangan mamlakatdagi va xorijiy davlatlardagi fan-texnika yutuqlari, maxsus adabiyotlar va boshqa ilmiy-texnik axborotlarni o'rganish;

- tarmoqlar va sohalarni zamonaviy boshqarish tizimini ta'minlash borasidagi muammoli mavzular bo'yicha axborotlarni yig'ish, qayta ishlash, tahlil qilish va tizimlashtirish ishlarini amalga oshirish;

- internet tarmog'ida eng yangi ilmiy yutuqlar haqidagi ma'lumotlarni maqsadga yo'nalgan holda qidirish va topish;

- ilmiy tadqiqot ishlanmalarini tayyorlash, soha adabiyotlari ekspertizasini amalga oshirishda qatnashish;

- tadqiqot natijalari va ishlanmalarni tadbiq etish.

Tadbirkorlik faoliyatida:

- yangi biznes-loyihalarni shakllantirish va amalga oshirish;

- biznesni tashkil etish, biznes-rejalarni ishlab chiqish va amalga oshirish.

2. 60812200 – O'simlikshunoslik (yaylov cho'l o'simlikshunosligi) ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlarning kasbiy kompetensiyalariga qo'yiladigan talablar

2.1. Umumiy kompetensiyalar:

- davlat siyosatining dolzarb masalalarini bilishi, ijtimoiy-iqtisodiy muammolar va jarayonlarni mustaqil tahlil qila olish;

- xorijiy tillardan birida kasbiy faoliyatiga oid hujjatlar va ishlar mohiyatini tushunishi, tabiiy ilmiy fanlar bo'yicha kasbiy faoliyati doirasida zaruriy bilimlarga ega bo'lishi hamda ulardan zamonaviy ilmiy asosda kasb faoliyatida foydalana bilish;

- axborot texnologiyalarini kasbiy faoliyatida qo'llay bilishi, axborotlarni yig'ish, saqlash, qayta ishlash va ulardan foydalanish usullarini egallagan bo'lishi, faoliyatida mustaqil asoslangan qarorlar qabul qila olish;

- yangi bilimlarni mustaqil egallay bilishi, o'z ustida ishlashi va mehnat faoliyatini ilmiy asosda tashkil qila olish;

- sogʻlom turmush tarzi va unga amal qilish zaruriyati toʻgʻrisida tasavvurga ega boʻlish.

2.2. Kasbiy kompetensiyalar:

- meʼyoriy-huquqiy hujjatlarni izlash, tahlil qilish va ulardan kasbiy faoliyatida foydalanish koʻnikmalariga ega boʻlish;

- tashkiliy tuzilmalarni optimallashtirish, kadrlarni boshqarish strategiyasini qoʻllash, tadbirlarni rejalashtirish va amalga oshirish koʻnikmalariga ega boʻlish;

- muzokaralar, uchrashuvlar, ishbilarmonlik yozishmalarini olib borish va onlayn aloqalarni amalga oshirishni bilish;

- korporativ axborot tizimlarini, moliyaviy-iqtisodiy tahlil va moliyaviy hisobotni tayyorlashni, maʼlumotlar bazasini yuritishni bilish;

- qishloq xoʻjaligi, jumladan chorvachilik ishlab chiqarish jarayonlarida yaylov-choʻl oʻsimlikshunosligi texnologiyalarini amalga oshirish rejasini tuzish va nazorat qilish koʻnikmalariga ega boʻlish;

-yaylov-choʻl oʻsimliklari turlarini koʻpaytirish, urugʻchiligini tashkil etish, oʻsimliklarni oʻstirish, parvarishlash, yigʻishtirish, saqlash, tarqatish, ularni marketingi boʻyicha klaster tashkil etishni bilish;

- qishloq xoʻjaligida barcha turdagi chorva hayvonlari uchun yaylovlar va choʻl oʻsimliklari qoplamini koʻpaytirish, oʻsimliklar oʻstirishning resurstejamkor texnologiyalarni joriy etish, tabiiy yaylovlar meliorasiyasi, dorivor oʻsimliklar plantasiyasini tashkil etish, zaharli va zararli yaylov –choʻl oʻsimliklarini tarqalishini oldini olish, fitosanitariya ishlarini oʻtkazish, yil davomida doimiy yaylov-choʻl oʻsimliklarining oʻsishi va rivojlanishini taʼminlaydigan chora-tadbirlar ishlab chiqish, oʻsimliklarni oʻstirish, yigʻishtirish, tashish, ozuqani saqlash jarayonlarida agronomik uquviga ega boʻlish;

- qishloq xoʻjaligi, jumladan, chorvachilik sohasida yaylov-choʻl mintaqasi oʻsimliklari qoplami samaradorligini oshirishda ozuqa zahirasini yil davomida taʼminlanishida xavfsizlikni taʼminlash koʻnikmalariga ega boʻlish;

- yechilayotgan ilmiy muammolar va topshiriqlarning konseptual hamda nazariy modellarini ishlab chiqish va ilmiy-tadqiqot natijalari boʻyicha tavsiyalar va ishlanmalarni amaliyotga tadbiiq etish koʻnikmalariga ega boʻlish.

Bibliografik ma'lumotlar

UDK 002: 651. 1/7

Guruh T 55

OKS 01.040.01

Tayanch so'zlar:

kasbiy faoliyat turi, kompetensiya, ta'lim yo'nalishi, kasbiy faoliyat obyekti, kasbiy faoliyat sohasi, kasbiy faoliyat turi, kredit, modul, bakalavriat, o'quv reja, fan dasturi, o'quv jarayoni, malakaviy amaliyoti, bitiruv malakaviy ish, baholash, ichki nazorat, yakuniy davlat nazorati, davlat-jamoatchilik nazorati, tashqi nazorat, moddiy-texnik baza, davlat attestatsiyasi, mustaqil ta'lim, o'quv fanlari bloki, oliy ta'lim muassasasi, ta'lim jarayoni, ta'lim sifati nazorati, profil, ishlab chiqarish, ilmiy-tadqiqot jarayonlari, qishloq, o'rmon va baliq xo'jaligi ta'lim sohasi, qishloq xo'jaligi, veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish davlat qo'mitasi, qishloq jo'jalik boshqarmalari, qishloq xo'jaligi tuman bo'limlari, chorvachilik klasterlari, yaylov-cho'l mintaqasi ozuqabop o'simliklar yetishtirish klasteri, dorivor o'simliklar plantasiyalari, tabiiy yaylovlar, yem-xashak ekinlari urug'chilik birlashmalari, o'simlikshunoslik ilmiy tadqiqot institutlari va uning viloyatlardagi filiallari, qorako'lchilik va cho'l ekkologiyasi ilmiy tadqiqot institutning yaylov-cho'l o'simlikshunosligi laboratoriyalari, Respublika va viloyatlar fermer, dehqon xo'jaliklari va tomorqa yer egalari Kengashlari, urug'chilik inspeksiyalari, elita va reproduksiyali urug'lar.

KELISHUV VARAG'I

ISHLAB CHIQLDI:

Samarqand veterinariya medisinasi instituti

Rektor **X.B. Yunusov**

2021 yil « _____ » _____

M.O'.

KELISHILDI:

**O'zbekiston Respublikasi
Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi
huzuridagi Oliy ta'limni rivojlantirish
tadqiqotlari va ilg'or texnologiyalarni tatbiq
etish markazi**

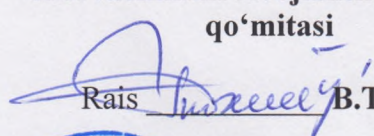
Direktor v.b. **M.X. Esanov**

2021 yil « _____ » _____

M.O'.

**O'zbekiston Respublikasi Veterinariya va
chorvachilikni rivojlantirish davlat
qo'mitasi**

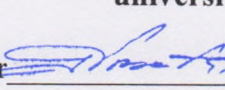
Rais **B.T. Norqobilov**

2021 yil « _____ » _____

M.O'.

**Toshkent Davlat agrar
universiteti**

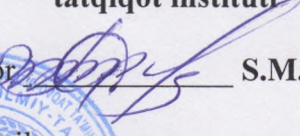
Rektor **B.A. Sulaymonov**

2021 yil « _____ » _____

M.O'.

**O'simliklar genetik resurslari ilmiy
tadqiqot instituti**

Direktor **S.M. Aliqulov**

2021 yil « _____ » _____

M.O'.

